

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо формування і реалізації стратегічних і програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади

I. Загальні положення

1. Методичні рекомендації розроблені з метою формування і реалізації стратегічних і програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади (далі – Методичні рекомендації) та можуть застосовуватися органами місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад під час формування і реалізації прогностичних і програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.

2. Методичні рекомендації носять рекомендаційний характер.

3. Система стратегічних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади включає:

стратегію розвитку об'єднаної територіальної громади;

план (програму) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади;

інші прогностичні і програмні документи (місцеві програми розвитку).

Формування і реалізація прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади здійснюється з урахуванням схеми планування території, на якій реалізуються повноваження сільських, селищних, міських рад.

4. У цих Методичних рекомендаціях терміни вживаються в таких значеннях:

стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади (далі – місцева стратегія) – документ стратегічного планування, що визначає на довгостроковий (5-7 років) період стратегічні та оперативні цілі, завдання для сталого економічного і соціального розвитку об'єднаної територіальної громади та який розробляється з урахуванням положень Закону України «Про засади державної регіональної політики» і постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів»;

план (програма) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади (далі – план) – документ, що розробляється, як правило, на виконання місцевої стратегії та забезпечує її реалізацію, конкретизує завдання та заходи у рамках цілей місцевої стратегії, відповідальних виконавців та строки виконання заходів, орієнтовні обсяги фінансування, джерела

фінансування та індикатори (показники) оцінки результативності виконання заходів;

SWOT-аналіз – метод стратегічного планування, що базується на встановленні зв'язку між найхарактернішими для об'єднаної територіальної громади сильними і слабкими сторонами та зовнішніми можливостями і загрозами, результати якого в подальшому можуть бути використані для формулювання і вибору системи стратегічних та оперативних цілей розвитку громади.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Бюджетному кодексі України, законах України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків».

5. Розроблення стратегічних та програмних документів рекомендується здійснювати з дотриманням таких принципів:

об'єктивність – розроблення документів на основі даних органів державної статистики, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, результатів опитувань громадської думки, з урахуванням реальних цілей та індикаторів (показників), яких можливо досягти та оцінити;

обґрунтованість та доцільність – розроблення документів на основі чітко визначених цілей розвитку та економічно обґрунтованих заходів та проектів, що сприяють їх досягненню із використанням кращого світового досвіду у сфері прогнозування економічного і соціального розвитку;

координація – взаємозв'язку та узгодженості довгострокових стратегій, планів і програм розвитку на державному, регіональному та місцевому рівнях;

відкритість та прозорість – забезпечення доступу громадськості, що передбачає інформування про цілі, завдання та очікувані результати та показники виконання стратегічних та програмних документів, а також забезпечує всіх суб'єктів господарської діяльності необхідними орієнтирами для планування власної виробничої діяльності;

паритетність – створення рівних можливостей для висловлення позицій всіх сторін під час розроблення та реалізації відповідних документів;

недискримінація та рівний доступ – створення можливості для висловлення позицій всіх сторін під час розроблення та реалізації відповідних документів;

ефективність – визначення та забезпечення функціонування механізму досягнення цілей, виконання завдань, заходів у встановлені терміни;

історична спадкоємність – врахування та збереження позитивних надбань попереднього розвитку громад (и);

сталий розвиток – забезпечення розвитку громади для задоволення потреб нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь.

II. Розроблення місцевої стратегії

1. Проект місцевої стратегії рекомендується розробляти виконавчим комітетам сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади (далі – виконавчий комітет).

2. Для підготовки проекту місцевої стратегії може утворюватись робоча група, до складу якої можуть входити представники виконавчих органів сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади, асоціацій органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій, агенцій регіонального розвитку, інших юридичних осіб (за згодою їх керівників) та фізичні особи, які постійно проживають на території населених пунктів, що входять до складу об'єднаної територіальної громади (за згодою).

3. Для розроблення проекту місцевої стратегії виконавчому комітету доцільно:

повідомляти через засоби масової інформації або на офіційному веб-сайті відповідної місцевої ради про початок роботи над проектом місцевої стратегії, визначає строки і форму подання пропозицій до нього;

організувати громадське обговорення проекту місцевої стратегії та проводити (за необхідності) консультації із іншими заінтересованими сторонами для узгодження позицій;

оприлюднювати на офіційному веб-сайті місцевої ради звіти про результати розгляду пропозицій заінтересованих сторін до проекту місцевої стратегії.

4. Розроблення проекту місцевої стратегії доцільно розпочинати не пізніше ніж за 6 місяців до завершення строку реалізації чинної регіональної стратегії.

5. Проект місцевої стратегії рекомендується розробляти на період 5-7 років з урахуванням положень Державної стратегії регіонального розвитку України та відповідної регіональної стратегії розвитку.

6. Проект місцевої стратегії доцільно розробляти за такою структурою:

вступ (містить коротке обґрунтування підстав для розроблення місцевої стратегії);

1) аналітична частина;

2) сценарії розвитку об'єднаної територіальної громади;

3) стратегічне бачення розвитку об'єднаної територіальної громади на відповідний період;

4) стратегічні та оперативні цілі та завдання розвитку об'єднаної територіальної громади на відповідний період;

5) аналіз відповідності положень місцевої стратегії Державній стратегії регіонального розвитку України та регіональній стратегії розвитку;

6) етапи та механізми реалізації місцевої стратегії;

7) моніторинг та оцінка результативності реалізації місцевої стратегії.

Примірна структура місцевої стратегії наведена у додатку 1 до Методичних рекомендацій.

7. Аналітична частина є основою для визначення конкурентних переваг, викликів та ризиків для об'єднаної територіальної громади на відповідний період та може містити:

інформацію про актуальний стан та основні тенденції соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади;

результати моніторингу і оцінки результативності виконання завдань діючої місцевої стратегії (у разі наявності);

аналіз сильних і слабких сторін регіону, можливостей і загроз (SWOT-аналіз) та характеристику порівняльних переваг, викликів та ризиків перспективного розвитку громади;

аудит рівних можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності об'єднаної територіальної громади;

8. Передумовою для розроблення аналітичної частини є збір даних за системою показників, які характеризують стан розвитку об'єднаної територіальної громади та населених пунктів, що входять до її складу. Система показників, необхідних для проведення аналізу стану розвитку об'єднаної територіальної громади, визначається розробником проекту місцевої стратегії.

Орієнтовний перелік показників соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади наведено у додатку 2 до Методичних рекомендацій.

Джерелом інформації для визначення стану розвитку об'єднаної територіальної громади можуть бути:

первинна статистична інформація та адміністративні дані об'єднаної територіальної громади;

офіційні статистичні дані Держстату, адміністративні дані та показники, територіальних органів інших центральних органів виконавчої влади, районної та обласної держадміністрацій тощо;

результати анкетного та/або інтерактивного опитування мешканців об'єднаної територіальної громади та підприємців, в частині виявлення проблемних питань розвитку громади в цілому та окремих населених пунктів,

що входять до її складу, а також вихідних даних проведення SWOT-аналізу та аудиту рівних можливостей;

схема планування території, на якій реалізуються повноваження сільських, селищних, міських рад.

У процесі підготовки аналітичної частини проекту місцевої стратегії можуть використовуватись картографічні, ілюстраційні та інші матеріали, зокрема економіко-географічні карти та схеми, кадастрові карти, схеми та креслення, фотоматеріали території.

Для визначення об'єктивного стану розвитку об'єднаної територіальної громади доцільно використовувати показники, розраховані на 1 жителя, а також проводити їх порівняння з відповідними показниками (у разі наявності) суміжних адміністративно-територіальних одиниць, інших об'єднаних територіальних громад.

9. У інформації про актуальний стан, основні тенденції та проблеми розвитку об'єднаної територіальної громади доцільно зазначати:

географічне розташування об'єднаної територіальної громади (у тому числі відстань до адміністративних центрів району, області, суміжні адміністративно-територіальні одиниці);

ландшафтні особливості рельєфу, характеристику ґрунтів та гідрологію;

природно-ресурсний потенціал, кліматичні умови;

перелік населених пунктів, що входять до складу об'єднаної територіальної громади;

чисельність населення та його склад, у тому числі у розрізі населених пунктів, розподіл за віковими групами та рівнем освіти, природний та міграційний рух населення, загальні тенденції зміни зайнятості населення, рівень безробіття, рівень середньої заробітної плати, контингент, який потребує соціальної підтримки, зареєстровані внутрішньо переміщені особи, у разі наявності відповідних даних – стан виплати заробітної плати працівникам підприємств, установ, організацій всіх форм власності, а також фізичних осіб-підприємців;

основні показники, що характеризують сучасний стан та тенденції гендерної рівності у об'єднаній територіальній громаді;

наявну інфраструктуру (транспортну, екологічну, енергетичну, житлово-комунальну, зв'язку, соціальну, туристичну);

планування території об'єднаної територіальної громади (наявність місцевих містобудівних програм, генеральних планів забудови об'єднаної територіальної громади, іншої містобудівної документації);

показники економічного розвитку об'єднаної територіальної громади (зареєстровані суб'єкти господарської діяльності, обсяг продукції та послуг, найбільші роботодавці, стан розвитку малого та середнього бізнесу, обсяги

експорту-імпорту товарів та послуг, товарна структура експорту-імпорту, географічна структура експорту-імпорту, структура прямих іноземних інвестицій за країнами походження, наявні на території громади вільні земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності, планована інвестиційна діяльність у громаді в найближчий період);

фінансовий стан та бюджет об'єднаної територіальної громади (структура доходів та видатків бюджету, найбільші платники податків у громаді);

стан навколишнього природного середовища;

інше.

При наданні інформації про основні тенденції та проблеми розвитку об'єднаної територіальної громади зазначаються результати аналізу соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади або населених пунктів, що увійшли до її складу, в динаміці щонайменше за останні три роки.

Результатом аналізу розвитку об'єднаної територіальної громади має стати визначення основних проблем, що стримують її розвиток, а також наявного та прихованого потенціалу для розвитку громади.

10. Характеристика порівняльних переваг, викликів та ризиків перспективного розвитку об'єднаної територіальної громади може здійснюватися на основі оцінки стартових умов місцевого розвитку шляхом SWOT-аналізу.

Складовими SWOT-аналізу є:

сильні сторони – наявні внутрішні позитивні фактори або ресурси об'єднаної територіальної громади, які можуть бути використані для формування конкурентних переваг;

слабкі сторони – наявні внутрішні негативні фактори об'єднаної територіальної громади, які заважають її розвитку та можуть бути визначені як протилежності сильним чи як відсутність деяких сильних сторін;

можливості – позитивні фактори зовнішнього впливу (наявні або найбільш ймовірні), які можна використати для розвитку об'єднаної територіальної громади;

загрози – негативні фактори зовнішнього впливу (наявні або найбільш ймовірні), які перешкоджають розвитку об'єднаної територіальної громади.

SWOT-аналіз рекомендовано здійснювати за формою згідно з додатком 3 до Методичних рекомендацій.

На основі SWOT-аналізу виявляються логічні взаємозв'язки між внутрішніми (сильні та слабкі сторони) та зовнішніми (можливості та загрози) факторами, які мають стратегічне значення для розвитку об'єднаної територіальної громади. Саме ці взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою формулювання

стратегічних та оперативних цілей розвитку об'єднаної територіальної громади на середньо- та довгострокову перспективу.

Визначення порівняльних переваг, викликів та ризиків рекомендується здійснювати за формою згідно з додатком 4 до Методичних рекомендацій.

11. У сценарії розвитку доцільно визначати найбільш вірогідний варіант розвитку об'єднаної територіальної громади на відповідний період. Зазначений сценарій описує послідовність подій від теперішнього до майбутнього стану розвитку об'єднаної територіальної громади, що ґрунтується на припущеннях, які стосуються формування комбінацій сильних та слабких сторін, можливостей та загроз.

Необхідною умовою для підготовки сценаріїв є прогнози, побудовані на статистично зафіксованих тенденціях і кількісних показниках, з урахуванням особливостей функціонування тих секторів і сфер економіки, які є найбільш вагомими для цієї території. Це можливо здійснити на підставі демографічного та економічного прогнозів розвитку об'єднаної територіальної громади, а також шляхом обговорення з громадськістю.

Доцільно опрацьовувати кілька варіантів сценаріїв розвитку: базовий, оптимістичний та песимістичний. Альтернативні базовому сценарію необхідні для подальшого перегляду, корекції (у разі потреби) цілей місцевої стратегії та стратегічного бачення.

12. Стратегічне бачення – стислий і узагальнений опис ідеалізованого образу майбутнього територіальної громади після реалізації місцевої стратегії, у якому рекомендується відображати (узагальнювати) найбільш загальні та тривалі уявлення про майбутнє розвитку об'єднаної територіальної громади та життя її населення.

Стратегічне бачення окреслює узгоджений, різносторонній та оптимістичний погляд на те, як об'єднана територіальна громада має виглядати в майбутньому, і є основою тих завдань, виконання яких буде визначено місцевою стратегією. Стратегічне бачення має бути реалістичним, специфічним, достатньо амбітним та бажаним для територіальної громади. Воно повинно відбивати ту унікальність території, яка не може бути скопійована іншими територіями, і досягнення саме його дасть змогу бути конкурентоспроможним у майбутньому.

13. На основі порівняльних переваг, викликів та ризиків, а також стратегічного бачення можуть формуватися стратегічні та оперативні цілі розвитку об'єднаної територіальної громади на відповідний період.

Стратегічні цілі розвитку об'єднаної територіальної громади – описані у формальному вигляді орієнтири, яких бажано досягти в довго- або середньостроковому періоді та для визначення яких рекомендується використовувати комплексний підхід, тобто створювати систему 2–4 цілей, які мають відображати потреби об'єднаної територіальної громади,

відповідати стратегічному баченню, досягнення яких сприятиме комплексному розв'язанню кількох проблем розвитку.

Кожна стратегічна ціль включає оперативні цілі, які містять конкретні завдання, що дозволяє пов'язати місцеву стратегію з бюджетним плануванням.

Для кожної з передбачених оперативних цілей доцільно визначати:

обґрунтування вибору оперативної цілі;

опис завдань, які передбачаються для її досягнення;

систему індикаторів (критеріїв) досягнення оперативної цілі.

Завдання місцевої стратегії мають відповідати стратегічним та оперативним цілям і спрямовуватися на розв'язання основних проблем та використання можливостей, визначених у аналітичній частині місцевої стратегії.

14. Аналіз відповідності положень місцевої стратегії Державній стратегії регіонального розвитку України та регіональній стратегії розвитку доцільно здійснювати шляхом порівняння їх оперативних цілей.

15. У етапах та механізмах реалізації рекомендується визначати:

етапи реалізації місцевої стратегії;

інституційне та організаційне забезпечення реалізації місцевої стратегії; положення щодо порядку та строків розроблення планів;

фінансове забезпечення реалізації місцевої стратегії.

16. Для проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації місцевої стратегії рекомендується визначити систему показників, відповідальних за проведення моніторингу виконавців, порядок і строки проведення моніторингу.

Моніторинг – це постійний процес збору даних про процес і показники виконання стратегії, що досягаються у ході її реалізації. Результати моніторингу є основою для висновків про необхідність коригування/оновлення місцевої стратегії та стимулювання її реалізації.

Моніторинг може містити оцінку загальних результатів реалізації місцевої стратегії (у разі наявності) та заходів (проектів) плану (програми) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади. Результати моніторингу доцільно визначати щорічно в звітах, за формою, визначеною в додатку 7.

III. Розроблення плану

1. Для забезпечення виконання місцевої стратегії виконавчим комітетам рекомендується розробляти план. Консультативну допомогу щодо розробки

плану можуть надавати зовнішні консультанти (фізичні особи, установи, організації).

2. Для розроблення проекту плану виконавчому комітету доцільно:

визначити відповідальний структурний підрозділ виконавчого комітету за розроблення Плану (далі – відповідальний розробник);

повідомити через регіональні засоби масової інформації про початок роботи над проектом плану, визначити терміни і форму подання пропозицій до нього;

організувати громадське обговорення проекту плану;

у разі потреби утворити робочу групу, до складу якої можуть входити представники асоціацій та інших об'єднань органів місцевого самоврядування, громадських організацій, інших юридичних осіб та фізичні особи (за згодою).

3. У разі відсутності місцевої стратегії розроблення проекту плану рекомендується починати не пізніше ніж через місяць після здійснення державної реєстрації юридичної особи – міської, селищної, сільської ради, обраної об'єднаною територіальною громадою, та її виконавчого комітету.

4. Розроблення плану для забезпечення виконання місцевої стратегії розвитку доцільно починати не пізніше ніж через місяць після її затвердження відповідною місцевою радою. Протягом періоду дії місцевої стратегії може бути підготовлено та реалізовано декілька планів.

5. План бажано розробляти на середньостроковий період (1-3 роки) з урахуванням стратегічних цілей та пріоритетів, завдань, запланованих заходів, проектів та термінів місцевої стратегії (у разі наявності), регіональної стратегії та плану заходів з її реалізації.

6. У разі наявності місцевої стратегії план рекомендується розробляти за такою структурою:

організаційні та адміністративні заходи Плану, спрямовані на забезпечення реалізації місцевої стратегії, орієнтовні обсяги і джерела їх фінансування, відповідальні виконавці;

перелік діючих та перспективних проектів розвитку об'єднаної територіальної громади з визначенням орієнтовних обсягів і джерел їх фінансування, відповідальних виконавців та строків їх підготовки та реалізації;

орієнтовний фінансовий план (додаток 5);

індикатори оцінки результативності реалізації проектів розвитку об'єднаної територіальної громади.

7. У разі відсутності місцевої стратегії план доцільно розробляти за такою структурою:

аналітична частина – аналіз стану та основних тенденцій соціально-економічного розвитку населених пунктів територіальних громад, що

об'єдналися, визначення конкурентних переваг, які виникли після об'єднання (наприклад, збільшення території та ресурсів, посилення людського капіталу тощо), та проблем кожного населеного пункту, який увійшов до об'єднаної територіальної громади;

цілі та пріоритети розвитку об'єднаної територіальної громади на відповідний період;

основні завдання та механізми їх реалізації, в тому числі:

організаційні та адміністративні заходи, які спрямовані на реалізацію передбачених Планом завдань;

перелік діючих та перспективних проектів розвитку об'єднаної територіальної громади з визначенням орієнтовних обсягів і джерел їх фінансування, відповідальних виконавців та строків їх підготовки та реалізації;

опис механізму моніторингу і оцінки результативності реалізації плану із визначенням індикаторів (показників) оцінки результативності виконання завдань і заходів та досягнення цілей, визначених планом.

Під час розроблення плану рекомендується використовувати Примірну структуру плану, наведену у додатку 6.

У разі відсутності місцевої стратегії розроблення аналітичної частини плану, визначення цілей, пріоритетів та завдань щодо розвитку об'єднаної територіальної громади на відповідний період рекомендується здійснювати у порядку та згідно вимог, визначених у розділі II Методичних рекомендацій.

8. Організаційні та адміністративні заходи Плану – це послідовні дії виконавчих органів міської, селищної, сільської ради об'єднаної територіальної громади, спрямовані на досягнення цілей, пріоритетів та виконання завдань розвитку об'єднаної територіальної громади в межах коштів, виділених або залучених на цю мету.

Для кожного заходу рекомендується наводити інформацію та дані щодо його змісту та способу виконання, строки виконання (у цілому і поетапно), визначати виконавців, обсяги та джерела фінансування з розбивкою по роках, індикатор (показник) виконання та очікуваний результат від його виконання.

9. Перелік діючих та перспективних проектів розвитку об'єднаних територіальних громад рекомендується готувати за формою, наведеною у додатку 8, що включає:

назви завдань місцевої стратегії (у разі наявності), на виконання яких спрямовано реалізацію проектів;

найменування проектів розвитку об'єднаних територіальних громад, що знаходяться на стадіях підготовки та реалізації, з визначенням періоду їх реалізації, орієнтовних обсягів та джерел фінансування, очікуваних результатів.

10. Відбір проектів розвитку об'єднаної територіальної громади для включення їх до плану відповідно до законодавства доцільно здійснювати на конкурсній основі у такі етапи:

розміщення у засобах масової інформації або на офіційному веб-сайті відповідної місцевої ради повідомлення про початок збору пропозицій щодо проектів розвитку об'єднаної територіальної громади, яке містить вимоги щодо оформлення пропозицій, терміни та способи їх подання, а також критерії, яким має відповідати проект;

збір, узагальнення, аналіз та систематизація пропозицій щодо проектів розвитку об'єднаної територіальної громади відповідно до пріоритетів розвитку та основних завдань Плану на відповідний період;

проведення громадського обговорення пропозицій щодо проектів розвитку об'єднаної територіальної громади, які пропонуються для включення у план, та консультації (за необхідності) з суб'єктами регіонального розвитку та іншими заінтересованими сторонами для узгодження позицій;

визначення узгодженого переліку проектів розвитку об'єднаної територіальної громади, які пропонуються для включення у План.

11. Опис механізму моніторингу і оцінки результативності реалізації плану може включати визначення кількісних та/або якісних індикаторів (показників) оцінки результативності виконання заходів проектів розвитку об'єднаної територіальної громади та досягнення цілей, визначених Планом (оперативних цілей місцевої стратегії).

IV. Фінансове забезпечення реалізації місцевої стратегії та плану

1. Фінансове забезпечення реалізації місцевої стратегії та плану може здійснюватися за рахунок:

коштів державного бюджету, зокрема, державного фонду регіонального розвитку, субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад;

коштів місцевих бюджетів (у тому числі, коштів бюджету об'єднаної територіальної громади);

коштів міжнародної технічної допомоги ЄС, інших міжнародних донорів, міжнародних фінансових організацій;

коштів інвесторів, у тому числі, на умовах державно-приватного партнерства, власних коштів підприємств;

інших джерел, не заборонених законодавством.

V. Затвердження місцевої стратегії та плану

1. Проект місцевої стратегії, проект плану рекомендується виконавчому комітету подавати обласній державній адміністрації для отримання від цієї адміністрації, не пізніше ніж через 15 робочих днів з дня надходження такого проекту, інформації про відповідність цього проекту стратегічним пріоритетам, завданням і заходам діючої регіональної стратегії та плану заходів з її реалізації (далі – стратегічні пріоритети) та у разі потреби рекомендацій щодо доопрацювання проекту місцевої стратегії. Відповідність місцевої стратегії та плану завданням і заходам діючої регіональної стратегії та плану заходів з її реалізації може бути передумовою залучення коштів державного бюджету для фінансування проектів, передбачених планом.

2. Проект місцевої стратегії та плану рекомендується подавати, із врахуванням результатів громадського обговорення, на розгляд та затвердження сільській, селищній, міській раді об'єднаної територіальної громади.

VI. Організація виконання місцевої стратегії та плану, здійснення контролю, проведення моніторингу та оцінки стану їх виконання

1. Виконання Плану рекомендується здійснювати шляхом реалізації виконавцями завдань і заходів, зазначених у Плані.

2. Безпосередній контроль за станом та строками виконання завдань і заходів Плану рекомендується здійснювати виконавчому комітету, а за цільовим та ефективним використанням коштів – головним розпорядникам коштів.

3. Моніторинг та оцінку стану виконання місцевої стратегії та плану рекомендується виконавчому комітету проводити щороку.

За результатами моніторингу виконавчому комітету доцільно готувати узагальнений звіт і подавати його в термін не пізніше трьох місяців після закінчення звітного року на розгляд відповідної ради.

4. Звіт може містити інформацію про:

результативність реалізації місцевої стратегії та плану;

стан впровадження проектів розвитку об'єднаної територіальної громади;

заплановані та фактичні обсяги і джерела фінансування місцевої стратегії та плану;

досягнення індикаторів (показників) результативності реалізації місцевої стратегії та плану: фактичний результат у порівнянні з його прогнозованим значенням у звітному періоді;

аналіз динаміки показників соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, здійснений з урахуванням орієнтовного переліку показників соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, наведених у додатку 2;

висновки і пропозиції стосовно доцільності продовження тих чи інших заходів, включення додаткових заходів, уточнення показників, обсягів і джерел фінансування, виконавців, строків виконання плану та його окремих заходів тощо.

5. У разі необхідності внесення змін до місцевої стратегії та плану, проект рішення міської, селищної, сільської ради об'єднаної територіальної громади щодо змін до нього з уточненими показниками та заходами рекомендується готувати відповідно до розділів II та III цих Методичних рекомендацій.

6. Виконавчому комітету рекомендується починати підготовку заключного звіту про виконання місцевої стратегії та плану не пізніше ніж через 3 місяці після завершення його реалізації і подавати на розгляд відповідної ради.

7. Заключний звіт може містити інформацію про:

оцінку досягнення цілей та пріоритетів розвитку об'єднаної територіальної громади, визначених місцевою стратегією та планом;

стан реалізації завдань і заходів плану, проектів розвитку об'єднаної територіальної громади;

оцінку рівня виконання запланованих індикаторів (показників) результативності реалізації місцевої стратегії та плану;

причини невиконання або недосягнення очікуваних результатів;

висновки та пропозиції.

8. Основні досягнуті результати реалізації місцевої стратегії та плану рекомендується виконавчому комітету оприлюднювати на веб-сайті громади, у місцевих засобах масової інформації.

Додаток 1
до Методичних рекомендацій щодо
формування і реалізації стратегічних
та програмних документів соціально-
економічного розвитку об'єднаної
територіальної громади

**Примірна структура Стратегії
розвитку об'єднаної територіальної громади
на 20__–20__ роки**

Вступ

Розділ I. Аналітична частина

1. Актуальний стан, основні тенденції та проблеми соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади:

- географічне розташування;
- ландшафтні особливості рельєфу, характеристика ґрунтів та гідрологія;
- природно-ресурсний потенціал, кліматичні умови;
- чисельність населення, демографічна ситуація, ринок праці, контингент, який потребує соціальної підтримки;
- наявна інфраструктура (транспортна, екологічна, енергетична, зв'язку, промислова, соціальна);
- планування території об'єднаної територіальної громади (наявність схеми планування території);
- економіка об'єднаної територіальної громади;
- фінансовий стан та бюджет громади;
- стан навколишнього природного середовища;
- аналіз інших сфер.

2. Результати моніторингу і оцінки результативності виконання завдань діючої місцевої стратегії (у разі наявності).

3. Порівняльні переваги, виклики та ризики перспективного розвитку об'єднаної територіальної громади.

Розділ II. Сценарії розвитку об'єднаної територіальної громади

Розділ III. Стратегічне бачення перспективного розвитку об'єднаної територіальної громади

Розділ IV. Стратегічні та оперативні цілі розвитку об'єднаної територіальної громади

Розділ V. Аналіз відповідності положень місцевої стратегії Державній стратегії регіонального розвитку України та регіональній стратегії розвитку

Розділ VI. Етапи та механізми реалізації місцевої стратегії

Розділ VII. Моніторинг та оцінка результативності реалізації місцевої стратегії

Додаток 2
до Методичних рекомендацій щодо
формування і реалізації стратегічних
та програмних документів соціально-
економічного розвитку об'єднаної
територіальної громади

**Орієнтовний перелік показників соціально-економічного розвитку
об'єднаної територіальної громади**

	Найменування показника	Одиниця виміру	Значення показника у попередньому році	Значення показника у звітному році	Звітний рік у відсотках до попереднього року
I	Демографічна ситуація				
1.	Чисельність постійного населення	осіб			
2.	Чисельність постійного населення віком 16-59 років	осіб			
3.	Кількість дітей віком до 16 років	осіб			
4.	Демографічне навантаження на 1000 осіб працездатного віку	%			
5.	Природний приріст (скорочення) населення	осіб			
6.	Загальний коефіцієнт вибуття сільського населення (на 1000 осіб наявного сільського населення)	проміле			
7.	Внутрішня міграція населення в межах населених пунктів об'єднаної територіальної громади	осіб			
8.	Чисельність осіб з інвалідністю, з них:	осіб			
	діти віком до 18 років				
9.	Контингент, який потребує соціальної підтримки	осіб			
10.	Кількість зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб	осіб			
II	Економічна ефективність				
11.	Обсяг капітальних інвестицій на 1 особу	грн.			
	у тому числі за рахунок коштів державного бюджету	грн.			
	у тому числі за рахунок коштів обласного бюджету	грн.			
	у тому числі за рахунок коштів бюджету об'єднаної територіальної громади	грн.			

12.	Кількість підприємств малого та середнього бізнесу на 1000 осіб наявного населення	одиниць			
13.	Кількість кооперативів на 1000 осіб наявного населення	одиниць			
	у тому числі:				
	обслуговуючих сільськогосподарських				
	виробничих сільськогосподарських				
	споживчих				
14.	Протяжність побудованих у звітному році доріг з твердим покриттям місцевого значення	км			
15.	Кількість проектів регіонального розвитку, що реалізуються на території об'єднаної громади у тому числі за рахунок:	одиниць			
	коштів державного фонду регіонального розвитку	одиниць			
	коштів субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад	одиниць			
	інших джерел	одиниць			
16.	Обсяг фінансування проектів регіонального розвитку, що реалізуються на території об'єднаної громади	грн.			
	за рахунок державного бюджету	%			
	за рахунок місцевого бюджету	%			
	за рахунок інших джерел	%			
III	Фінансова самодостатність				
17.	Доходи загального фонду бюджету об'єднаної територіальної громади (без трансфертів) на 1 особу	грн.			
18.	Капітальні видатки бюджету об'єднаної територіальної громади (без трансфертів) на 1 особу	грн.			
19	Питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових	%			

	ресурсах ОТГ				
20.	Рівень дотаційності бюджетів (частка базової дотації в доходах загального фонду бюджету об'єднаної територіальної громади (без урахування субвенцій))	%			
21.	Частка видатків бюджету розвитку в загальному обсязі видатків об'єднаної територіальної громади (без урахування власних надходжень бюджетних установ)	%			
22.	Обсяг надходжень до бюджету об'єднаної територіальної громади від сплати податку на доходи фізичних осіб на 1 особу	грн.			
23.	Обсяг надходжень до бюджету об'єднаної територіальної громади від плати за землю на 1 особу	грн.			
24.	Обсяг надходжень до бюджету об'єднаної територіальної громади від сплати єдиного податку на 1 особу	грн.			
25.	Обсяг надходжень до бюджету об'єднаної територіальної громади від сплати акцизного податку на 1 особу	грн.			
26.	Обсяг надходжень до бюджету об'єднаної територіальної громади від сплати податку на нерухоме майно на 1 особу	грн.			
27	Частка видатків місцевого бюджету на фінансування пільг, соціальних послуг, гарантій та житлових субсидій у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення»	%			
IV	Якість та доступність публічних послуг				
28.	Частка домогосподарств, що мають доступ до фіксованої широкопasmової мережі Інтернет, у загальній	%			

	кількості домогосподарств об'єднаної територіальної громади				
29.	Кількість лікарів загальної практики - сімейних лікарів на 1000 осіб наявного населення на кінець року	осіб			
30.	Середня наповнюваність групи дошкільного навчального закладу об'єднаної територіальної громади	осіб			
31.	Частка дітей дошкільного віку охоплена дошкільними навчальними закладами, у загальній кількості дітей дошкільного віку	%			
32.	Середня наповнюваність класів загальноосвітньої школи об'єднаної територіальної громади	осіб			
33.	Частка дітей, для яких організовано підвезення до місця навчання і додому, у загальній кількості учнів, які того потребують	%			
34.	Частка дітей, охоплених позашкільною освітою, у загальній кількості дітей шкільного віку	%			
35.	Частка випускників загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з іноземної мови 160 балів і вище, у загальній кількості учнів, що проходили тестування з іноземної мови	%			
36.	Частка випускників загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з української мови 160 балів і вище, у загальній кількості учнів, що проходили тестування з української мови	%			
37.	Частка випускників загальноосвітніх навчальних	%			

	закладів, які отримали за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з математики 160 балів і вище, у загальній кількості учнів, що проходили тестування з математики				
38.	Кількість осіб, охоплених соціальними програмами та послугами, що фінансуються за кошти місцевого бюджету	осіб			
V	Створення комфортних умов для життя				
39.	Частка домогосподарств, забезпечених централізованим водопостачанням, у загальній кількості домогосподарств об'єднаної територіальної громади	%			
40.	Частка домогосподарств, забезпечених централізованим водовідведенням, у загальній кількості домогосподарств об'єднаної територіальної громади	%			
41.	Частка домогосподарств, які уклали кредитні договори в рамках механізмів підтримки заходів з енергоефективності в житловому секторі за рахунок коштів державного бюджету (у тому числі із співфінансуванням з місцевих бюджетів), у загальній кількості домогосподарств об'єднаної територіальної громади	%			
42.	Частка населених пунктів об'єднаної територіальної громади, у яких укладені договори на вивезення твердих побутових відходів між домогосподарствами та обслуговуючим підприємством (надавачем послуги з вивезення побутових відходів), у загальній кількості населених пунктів об'єднаної	%			

	територіальної громади				
43.	Частка населених пунктів, які уклали договори з обслуговуючими організаціями на вивезення твердих побутових відходів, у загальній кількості населених пунктів об'єднаної територіальної громади	%			
44.	Частка домогосподарств, в яких створені об'єднання співвласників багатоквартирних будинків у загальній кількості домогосподарств об'єднаної територіальної громади				
45.	Кількість установ соціального призначення,	одиниць			
	з них (за ДБН В.2в1-17.62006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення»):				
	повністю доступні	одиниць			
	частково доступні	одиниць			
	недоступні	одиниць			
46	Кількість спеціальних паркувальних місць транспортних засобів для інвалідів біля будівель	одиниць			

Додаток 3
до Методичних рекомендацій щодо
формування і реалізації стратегічних
та програмних документів соціально-
економічного розвитку об'єднаної
територіальної громади

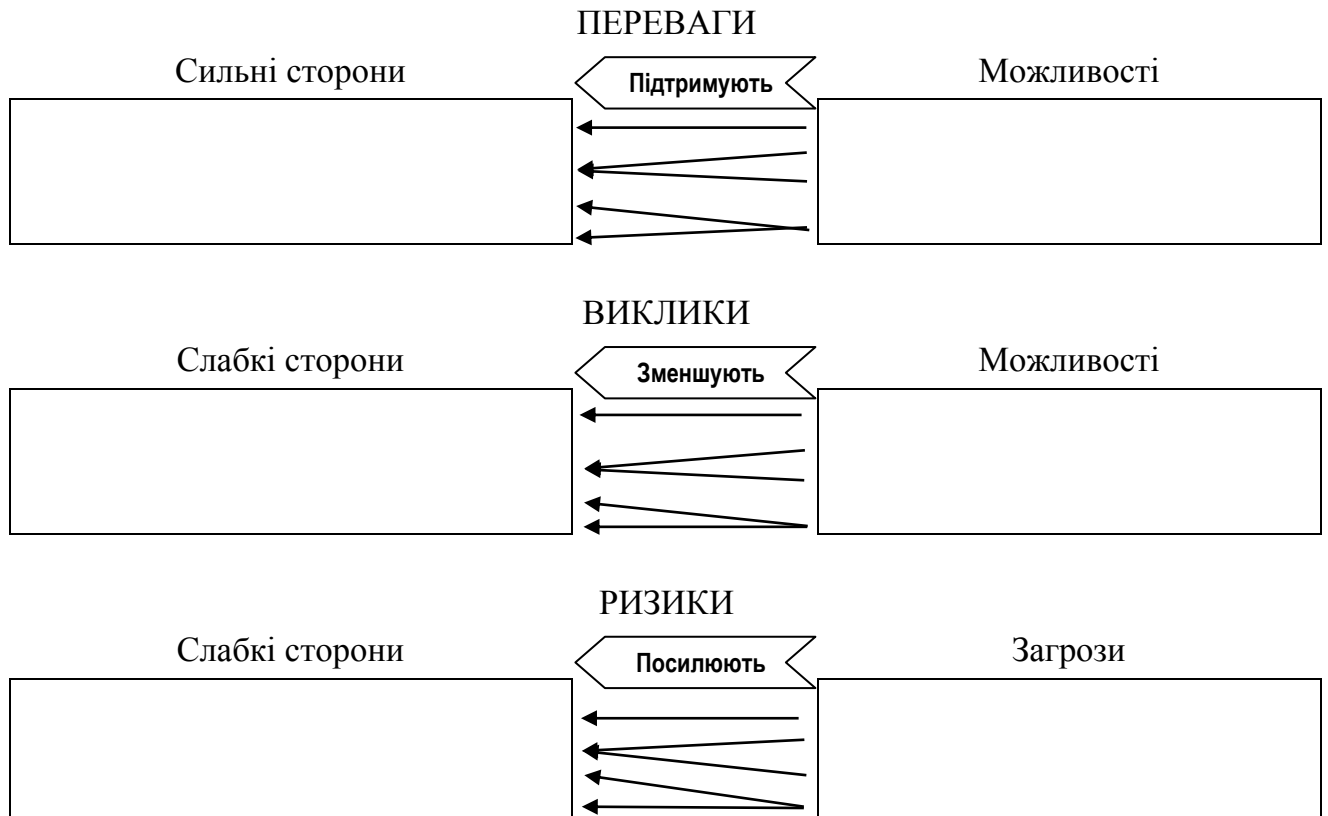
SWOT-АНАЛІЗ

сильних, слабких сторін об'єднаної територіальної громади, можливостей і
загроз

Сильні сторони (позитивні фактори громади, які можуть бути використані для її розвитку)	Слабкі сторони (негативні фактори громади, які заважають її розвитку)
<ul style="list-style-type: none">••••	<ul style="list-style-type: none">•••
Можливості (позитивні фактори зовнішнього впливу, які сприяють розвитку громади)	Загрози (негативні фактори зовнішнього впливу, які заважають розвитку громади)
<ul style="list-style-type: none">•••	<ul style="list-style-type: none">•••

Додаток 4
до Методичних рекомендацій щодо
формування і реалізації стратегічних
та програмних документів соціально-
економічного розвитку об'єднаної
територіальної громади

ПОРІВНЯЛЬНІ ПЕРЕВАГИ, ВИКЛИКИ ТА РИЗИКИ

Додаток 5
до Методичних рекомендацій щодо
формування і реалізації стратегічних
та програмних документів соціально-
економічного розвитку об'єднаної
територіальної громади

ОРІЄНТОВНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПЛАН

Назва проекту	Вартість, тис. грн				
	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	Разом
Всього					

Додаток 6
до Методичних рекомендацій щодо
формування і реалізації стратегічних
та програмних документів соціально-
економічного розвитку об'єднаної
територіальної громади

**Примірна структура Плану
соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади**
на _____ р.р.
(у разі відсутності місцевої стратегії)

1. Вступ. Обґрунтування необхідності підготовки Плану

2. Аналітична частина:

географічне розташування об'єднаної територіальної громади, опис суміжних територій;

демографічна ситуація об'єднаної територіальної громади;

ринок праці об'єднаної територіальної громади;

стан розвитку інфраструктури об'єднаної територіальної громади:

- транспортної;
- екологічної
- енергетичної;
- виробничої;
- соціальної тощо;

динаміка та особливості соціально-економічного розвитку за останні п'ять років, в тому числі, стан використання природного, ресурсного, виробничого, науково-технічного потенціалу, розвитку малого і середнього підприємництва, зайнятості населення, задоволення населення товарами і послугами, доступу суб'єктів підприємництва до кредитів та інвестицій, екологічну ситуацію об'єднаної територіальної громади тощо;

фінансово-бюджетна ситуація об'єднаної територіальної громади;

результати SWOT-аналізу;

інші дані, визначені відповідальним розробником, як необхідні для проведення аналізу стану розвитку об'єднаної територіальної громади;

картографічні, ілюстраційні та інші матеріали, зокрема, економіко-географічні карти та схеми, кадастрові карти, схеми та креслення, фотоматеріали території (у разі наявності та/або доцільності);

розроблені програми соціальної підтримки за рахунок місцевого бюджету та інших джерел фінансування.

3. Цілі та пріоритети розвитку об'єднаної територіальної громади

4. Основні завдання та механізми реалізації Плану:

перелік завдань та заходів із визначенням їх змісту та способу виконання, відповідальних виконавців, строків виконання (у цілому і поетапно), обсягів та джерел фінансування з розбивкою по роках, індикатори (показники) виконання та очікуваний результат від їх виконання;

перелік діючих та перспективних проектів розвитку об'єднаної територіальної громади.

5. Моніторинг та оцінка результативності реалізації Плану:

індикатори (показники) оцінки результативності виконання завдань і заходів та досягнення цілей, визначених Планом;

показники соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.

Додаток 7

до Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації стратегічних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади

ЗВІТ

про результати проведення моніторингу реалізації місцевої стратегії та плану (програми) соціально-економічного розвитку _____ об'єднаної територіальної громади за 20__ рік

Найменування цілі стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади (у разі її наявності)	Найменування заходу (проекту), що реалізується в рамках плану соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади	Строк реалізації заходу (проекту)		Стан фінансування заходів (проектів), що реалізуються в рамках плану		Індикатори (показники) результативності виконання плану заходів			
		планований	фактичний	передбачений обсяг фінансування	фактичний обсяг фінансування	найменування індикатора (показника)	одиниця виміру	прогнозоване значення	фактичне значення

Висновки	
про рівень досягнення цілей стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади (у разі її наявності)	
необхідність коригування місцевої стратегії (у разі її наявності) та плану (програми) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади	

Додаток 8
до Методичних рекомендацій щодо формування і
реалізації стратегічних та програмних документів
соціально-економічного розвитку об'єднаної
територіальної громади

Перелік проектів розвитку
_____ об'єднаної територіальної громади

№	Найменування проекту	Період реалізації проекту	Оціночна вартість проекту, тис.грн.		Орієнтовний обсяг та джерела фінансування, тис.грн.				Очікувані результати
			усього	Залишок на 01.01.20__ р. (або на 01.01.20__ р.)	Всього	державний бюджет	місцевий бюджет	інші джерела	
Завдання місцевої стратегії (у разі наявності) _____									
